

Tilburg University

Tentoonstelling Deutschland - Nederlande

van der Heijden, E.M.R.

Published in:

IVN-krant: Nieuwsbrief internationale vereniging voor neerlandistiek

Publication date:

2001

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

van der Heijden, E. M. R. (2001). Tentoonstelling Deutschland - Nederlande: Heiter bis wolkig. *IVN-krant: Nieuwsbrief internationale vereniging voor neerlandistiek*, (1), 8-9.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

TENTOONSTELLING DEUTSCHLAND – NIEDERLANDE
HEITER BIS WOLKIG

Haus der Geschichte – Bonn, 22 november 2000 - 16 april 2001

Rijksmuseum-Amsterdam, 26 mei – 16 september 2001

'Ik ben woedend'. 1,2 miljoen Nederlanders stuurden in 1993 een ansichtkaart met deze tekst naar Helmut Kohl om hun verontwaardiging te uiten over de brandstichting in Solingen door rechtsradicalen. Een aantal daarvan hangt op de tentoonstelling *Deutschland-Niederlande, Heiter bis wolkig*, die momenteel in het Haus der Geschichte in Bonn te zien is. Door middel van foto's, video's, documenten en andere concrete voorwerpen wordt er de verhouding tussen Duitsland en Nederland na de Tweede Wereldoorlog op politiek, economisch en cultureel gebied in beeld gebracht. De bekende clichés die beide landen ten opzichte van elkaar koesteren, worden op de tentoonstelling weliswaar genoemd, maar nemen terecht slechts een heel klein deel ervan in beslag. De tentoonstelling *Deutschland-Niederlande* blijft niet te lang stilstaan bij starre denkbeelden, maar wijst voornamelijk op de daadwerkelijke, soms problematische, samenwerking tussen beide landen. Het Haus der Geschichte is een uitstekende locatie voor deze tentoonstelling. In dit museum is de geschiedenis van de Bondsrepubliek na de Tweede Wereldoorlog voor een breed publiek toegankelijk gemaakt. In Nederland zal deze tentoonstelling in het Rijksmuseum Amsterdam te zien zijn, dat in zijn opzet en doelstelling in hoge mate verschilt van het Haus der Geschichte. Misschien dat men daar de weg naar de tentoonstelling dan ook niet zo makkelijk zal vinden. Dat zou jammer zijn, want de tentoonstelling kan zeker bijdragen aan een beter inzicht in de verhouding tussen Nederland en Duitsland en in niet in de laatste plaats ook aan een nuancering van ons beeld van Nederland. De reportage die de NOS naar aanleiding van de opening van deze tentoonstelling uitzond, was in dit verband tekenend. In een korte impressie van een les Nederlandse cultuur aan een instituut neerlandistiek in Duitsland werd slechts gesproken over drugsbeleid, prostitutie, euthanasie: Nederland als tolerant land. Werd daarmee niet indirect te kennen gegeven dat de vaak problematische verhouding tussen Nederland en

Duitsland aan onze oosterburen te wijten is en niet aan onszelf? De tentoonstelling belicht beide zijden van de betrekkingen en laat daarmee zien dat ook Nederland niet altijd open stond voor een goede verstandhouding met zijn buurland. Zo is op video een aflevering uit 1979 te zien van het programma 'Bürger fragen, Politiker antworten'. In een uitermate fel gesprek met de toenmalige oppositieleider Helmut Kohl vergelijkt een Nederlands publiek daarin Duitsland, onder andere wegens zijn anti-terreurpolitiek, met een politiestaat.

Op de tentoonstelling worden weliswaar allerlei feitelijke contacten tussen Nederland en Duitsland naar voren gebracht, het is echter jammer dat er nauwelijks op de interpretatie daarvan in beide landen wordt ingegaan. Zo zullen maar weinig Nederlanders zich realiseren dat de genoemde kaartenactie bij veel Duitsers in het verkeerde keelgat is geschoten en ook de tentoonstelling laat dat niet zien. Een Duitse en een Nederlandse bezoeker zullen de tentoongestelde ansichtkaarten dan ook verschillend interpreteren, wat niet zal bijdragen aan het doel van de tentoonstelling, namelijk het kweken van begrip voor elkaar. Ook door de soms eenzijdige kijk op gebeurtenissen uit het verleden wordt een aantal kansen om de verhouding tussen beide landen te verbeteren mijns inziens onbenut gelaten. De gruweldaden uit de Tweede Wereldoorlog worden bijvoorbeeld uitsluitend vanuit Nederlands perspectief belicht. Dat zal niet leiden tot een nuancering van ons beeld van Duitsland, maar eerder nog tot een bevestiging daarvan. Verder wordt in de tentoonstelling meer de invloed van Nederland op Duitsland getoond dan die van Duitsland op Nederland. Nederland probeert de beschamende resultaten van de bekende Clingendaelstudies ongedaan te maken en is dus gebaat bij een tentoonstelling die laat zien hoe nauw Nederland aan Duitsland verbonden is. Duitsland daarentegen kampt met een loodzwaar verleden en probeert daarom toenadering te zoeken tot zijn buurlanden door het openstellen van zijn land voor initiatieven van buitenaf. Invloed van Duitsland op andere landen zou immers wel eens verkeerd uitgelegd kunnen worden. De tentoonstelling *Deutschland-Niederlande* met Bondspresident Johannes Rau als beschermheer en koningin Beatrix als beschermvrouwe is daarmee niet alleen een informatief evenement, maar vooral ook een politieke gebeurtenis.

Emmeken van der Heijden (Bonn)